

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Arviointi perusopetuksessa

Majakka-kehittämisen verkoston tilaisuus Jyväskylässä 3.4.2019

Erja Vitikka

OPH

Mikä arvioinnissa askarruttaa?

- Mitkä ovat arviointiin liittyvät asiat ja kysymykset, joita kouluyhteisöissänne tällä hetkellä eniten pohditaan?
- Mitä asioita toivoisitte käsiteltävän tänään täällä?
- 5 min. porina

Opetushallitus laatii tarkemmat kriteerit päättöarviointiin 2019-2022

- Arvosanoille 5,7,(8) ja 9
- Tavoiteaikataulu: Lukuvuoden 2019 alkaessa arvosanan 5 kriteerit, keväällä 2020 arvosanat 7 ja 9
- Arvioidaan, tarvitaanko myös alemmille vuosiluokille tarkempia kriteereitä
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden täsmentäminen (luku 6, oppimisen arviointi)

Oppimisen arvioinnin linjausten selkiyttäminen (2014 perusteet, luku 6)

- Koko opetussuunnitelman perusteisiin sisältyvä arviointiluku kirjoitetaan uudelleen
- Tehdään kriteereitä koskevat uudelleenmäärittelyt
- Täsmennetään etenkin arvioinnin eri tehtävien ja osa-alueiden määrittelyä ja niitä koskevia periaatteita
- Tehdään tarkennuksia joidenkin käsitteiden osalta (esim. arvioinnin monipuolisuus)
- Tehdään tarvittavia täsmennyksiä linjauksiin (esim. numeroarvioinnin aloittamisen ajankohta)
- Pohdinnassa täsmennettyjen linjausten julkaiseminen erillisenä asiakirjana

Työn organisointi

Asiantuntijaryhmä (8/2018-2020):

- Najat Ouakrim-Soivio (HY),
- Sirkku Kupiainen (HY),
- Juhani Rautopuro (JyU),
- Minna-Riitta Luukka (JyU),
- Ari Huhta (JyU), Jan
- Hellgren (Karvi), Raili Hilden (HY)

Kriteeri-
työpaja
15.2.

Kriteeri-
työpaja
24.4.

Kriteeri-
työpaja
7.3.

Kriteeri-
työpaja
23.5.

Opettajia ja didaktiikan asiantuntijoita:
2-3/oppiaine, yht. 60 jäsentä + OPH:n asiantuntijat

Ohjausryhmä 2019-2022:

- Aija Rinkinen OKM,
- Jaakko Salo OAJ,
- Mari Sjöström Kuntaliitto,
- Päivi Ikola Suomen rehtorit,
- Marko Jokinen Luokanopettajaliitto,
- Anneli Rantamäki Aineopettajaliitto,
- Tarja Aurell Yksityiskoulujen liitto,
- Mirja Hannula EK,
- Laura Rissanen Sivistystyönantajat,
- Tuija Metso Suomen vanhempainliitto,
- Sari Liski Aikuislukioiden rehtorit,
- Christer Holmlund Finlands svenska lärarförbund

Opetushallituksen projektiryhmä "POKERI-TIIMI": Erja Vitikka, Katri Kuukka, Marjo Rissanen, Minna Harmanen, Annamari Kajasto, Maj-Len Engelholm, Leena Nissilä, Ulla Laine

Arviointi paikallisissa opetussuunnitelmissa

- Päähavaintoja OPH:n tekemästä opetussuunnitelmauudistuksen seurannasta:
 - Työskentelyn arvioinnin periaatteissa on epäselvyyttä – miten arvioidaan osana oppiaineita?
 - Oppimisen aikainen (formatiivinen) ja osaamisen (summatiivinen) arviointi sekoittuvat toisiinsa periaatteiden ja ajankohtien osalta
 - Arvioinnin monipuolisuus on tulkittu eri tavoin – osassa kuntia ratkaisut vaikuttavat työläiltä ja aikaavieviltä
 - Osa arvioinnin periaatteista linjataan lukuvuosisuunnitelmassa (mm. välitodistukset, vuosiluokalta siirtymiseen ja luokalle jättämiseen liittyvät käytännöt, ehtojen suorittaminen)

Arviointi paikallisissa opetussuunnitelmissa

- Alimmilla vuosiluokilla lukuvuosiarviointi annetaan vain osasta oppiaineita (useimmiten AI ja MA), vaikka arvio tulisi antaa kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista aineista
- Numeroarvioinnin ja sanallisen arvioinnin ajankohdat vaihtelevat eri kunnissa
- Pääsääntöisesti numeroarviointi otetaan käyttöön 4. tai 5. luokalta (87% kunnista), mutta on kuntia, joissa vielä 7. luokan lukuvuositodistus annetaan sanallisena
- Itsearviointikäytännöt vaihtelevat ja sekoittuvat opettajan arviointivelvoitteeseen: paikoin lukuvuositodistukseen sisältyy oppilaan itsearviointia

Arviointi paikallisissa opetussuunnitelmissa

- Käyttäytymisen arviointikriteerit määritelty paikallisesti
 - Näihin panostettu huomattavasti, jokainen kunta tehnyt omanlaisensa
 - Osana käyttäytymistä arvioidaan oppilaan oppimistaitoja, vuorovaikutustaitoja, rehellisyyttä, luotettavuutta, empatiaa
- Numeroarvioinnin kriteereitä määritelty paikallisesti
 - osaamistasoja eri arvosanoille oppiaineittain (etenkin arvosanoille 5 ja 6)
 - oppiaineille yhteisinä arvosanakriteeristöinä
- Arvioinnin lukuvuosittaiset aikataulut (vuosikellot) selkeyttävinä malleina
- Arviointikeskustelut laajasti käytössä

Oppimisen arviointi

- Arviointi opintojen aikana
- Osaamisen tason arviointi lukuvuoden päätteeksi
- Päättöarviointi ajoittuu vuosiluokille 7-9

MITÄ arvioidaan?

Oppiaineet lähtökohtana

- Lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan opetus ja arviointi perustuvat oppiaineisiin ja niiden tavoitteisiin.
- Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan osana oppiaineita.
- Monialaisia oppimiskokonaisuuksia ei arvioida erikseen, vaan osana oppiaineita.
- Perusopetusasetuksen ja opetussuunnitelman perusteiden mukaan kunkin lukuvuoden päätteeksi oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus, johon merkitään oppiaineittain arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet.

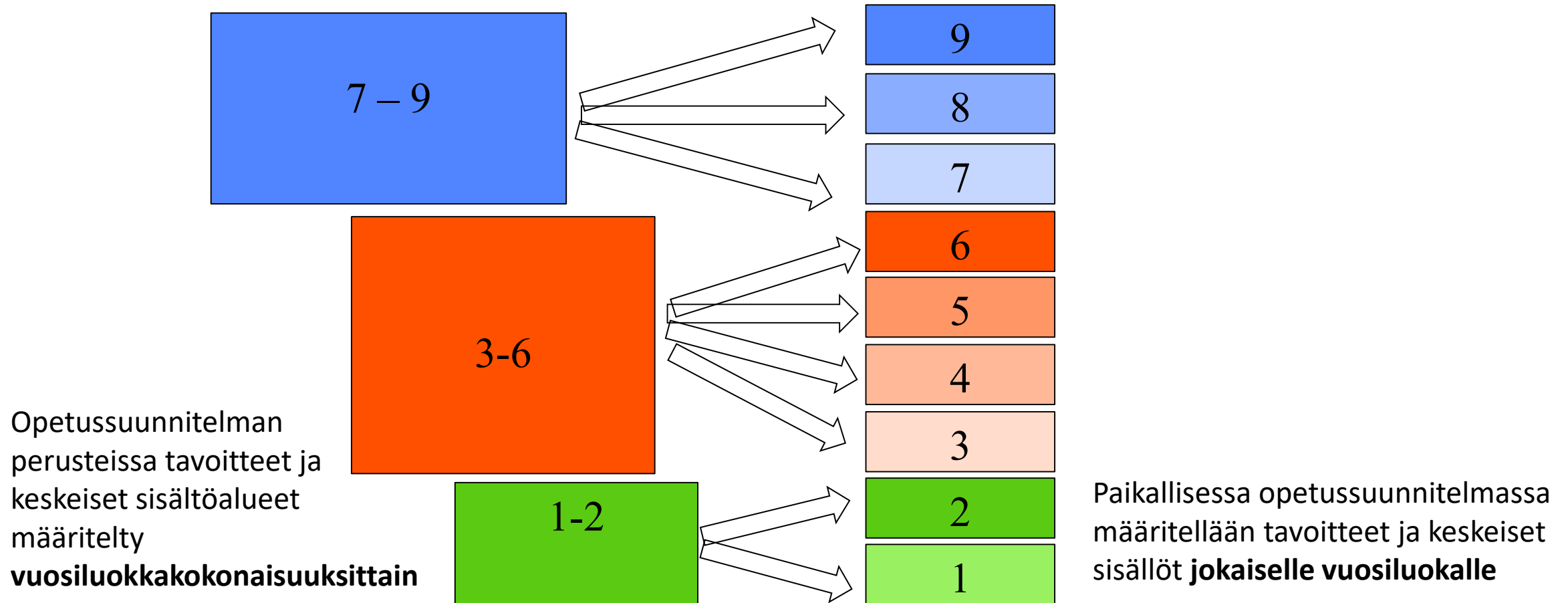
Oppiminen arvioinnin kohteena

- Sisältää **opinnoissa edistymisen** ja **osaamisen tason** arviointia sekä palautteen antamista niistä
- **Edistymistä seurataan** suhteessa aiempaan osaamiseen ja asetettuihin tavoitteisiin
- **Osaamista arvioidaan** suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja perustuen oppilaan suoritukseen
- **Osaaminen arvioidaan suhteessa tavoitteisiin ja kansallisesti määriteltyihin kriteereihin** 6. luokan päättyessä ja päättöarvioinnissa

MIHIN PERUSTUU? Tavoitteisiin ja kriteereihin

- Arvioinnin tulee aina perustua opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja **paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin** tavoitteisiin
- Kaikille arvioinnin kohteille (oppiminen, työskentely ja käyttäytyminen) on määriteltävä niin selkeät ja yksiselitteiset tavoitteet, että arviointi voidaan niiden perusteella tehdä.
- Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa
- Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin
- Oppilas voi asettaa itselleen omia osatavoitteita oppimisprosessin aikana
- Lukuvuosiarviointi perustuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin yhteisiin tavoitteisiin

Oppiaineiden tavoitteet määritellään vuosiluokittain

Työskentely arvioinnin kohteena

- Osa **oppiaineissa tehtävää** arviointia ja arvosanan muodostamista
- Perustuu eri oppiaineissa asetettuihin **työskentelyn tavoitteisiin**
- Monipuolinen palaute kaikissa opiskelutilanteissa ohjaa oppilaita tarkastelemaan ja kehittämään työskentelyä
- Työskentelystä **ei anneta erillistä arviota todistuksiin**, sisältyy oppiaineen arvosanaan tai sanalliseen arvioon

Käyttäytyminen arvioinnin kohteena

- Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa **käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin**
- Erityisen tärkeää **varmistaa, ettei arviointi kohdistu** oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin
- Käyttäytyminen **ei vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan** tai sanalliseen arvioon
- Käyttäytymisen **sanallinen arvio annetaan todistuksen liitteellä**
- Käyttäytymisen arviota ei merkitä päättötodistukseen eikä erotodistukseen

MITEN arvioidaan? Yleiset periaatteet

- Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä
 - Arviointikäytännöt tulee suunnitella ja toteuttaa oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti
 - Tärkeää ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä
 - Huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ymmärtää tavoitteet ja tehtävänannon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen
 - Lievätkin oppimisvaikeudet ja oppilaiden mahdollisesti puutteellinen opetuskielen/suomen kielen/ruotsin kielen taito tulee ottaa huomioon arviointi- ja näyttötilanteita suunniteltaessa

MITEN arvioidaan? Yleiset periaatteet

- Oppilaiden **itsearviointitaitoja kehitetään**
 - Oppilaiden itsearvioinnin taitoja kehitetään antamalla tilaa oppimisen ja opintojen edistymisen pohdintaan
 - Oppilaita ohjataan yksilöinä ja ryhmänä havainnoimaan oppimistaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä
 - Alemmilla vuosiluokilla autetaan oppilaita tunnistamaan onnistumisiaan ja tulemaan tietoisiksi asetetuista tavoitteista
 - Ylemmillä luokilla oman oppimisen ja opintojen edistymisen tarkastelu voi olla analyyttisempää
 - Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, jossa yhdessä pohtien saadaan ja annetaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta

MITEN arvioidaan? Yleiset periaatteet

- Oppilaille annetaan ohjaavaa ja kannustavaa palautetta
- **Palautteen** tulee auttaa oppilaita hahmottamaan ja ymmärtämään
 - Mitä heidän on tarkoitus oppia?
 - Mitä he ovat jo oppineet?
 - Miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan?

MILLOIN? Arviointi lukuvuoden aikana

- Oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä **riittävän usein** (Perusopetusasetus 10 §)
- Keskeisenä arvioinnin tehtävänä lukuvuoden aikana on **ohjata opiskelua** ja edistää oppimista
- Oppilaita ohjataan **palautteen avulla** ymmärtämään tavoitteet, hahmottamaan oma edistyminen sekä parantamaan suoriutumistaan
- Voi sisältää **arviointikeskusteluita ja tiedottamista** huoltajille
- Lukuvuoden aikana tärkeä asema on myös oppilaiden **itsearviointilla ja vertaisarviointilla**

MILLOIN? Arviointi lukuvuoden päätteeksi

- Summatiivinen kokonaisarvio
- **Lukuvuositodistus**, joka sisältää arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna **saavuttanut tavoitteet** opinto-ohjelmaansa kuuluvissa **oppiaineissa**
- Vuosiluokilla **1-7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia** tai näiden yhdistelmää opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti
- Vuosiluokkien **8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia**
- **6. vuosiluokan lukuvuositodistuksissa** annettavaa arviointia varten oppiaineisiin on määritelty **kansalliset arviointikriteerit** arvosanalle 8 (tai sanalliselle arviolle hyvä)
- **Päätösarvioinnin kriteerit** määrittelevät **päätötodistuksen** osalta numeroarvosanaan 8 vaadittavan tieto- ja taitotason kussakin oppiaineessa

Opettaja arvioi

- Oppilaan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai opintokokonaisuuden osalta oppilaan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä (perusopetusasetus 852/1998).
- Arviointia ei voi ulkoistaa hallinto-ohjelmalle tai sähköiselle sovellukselle.
- On tärkeää, että arviointiin sisältyy vuorovaikutusta ja itsearviointitaitojen harjoittelua lukuvuoden aikana.
- Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi ei voi perustua oppilaan itsearviointiin tai arviointikeskusteluihin.

Tieto arviointiperusteista ja dokumentointi

- Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta oppilaan arviointiin (perusopetusasetus 810/1998)
- Oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä annetaan riittävän usein tietoa oppilaalle ja huoltajille
- Luotettava arviointi edellyttää näiden osa-alueiden monipuolista havainnointia
- Ne näytöt tai asiat, jotka vaikuttavat lukuvuosiarvioon, on hyvä olla dokumentoituna

MILLOIN? Oppimisen arviointi nivelkohdissa

Arviointi 2. vuosiluokan päättyessä

- Oppilaalle annetaan **lukuvuositodistuksen lisäksi** myös muuta **ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla**
- Tavoitteena on tuoda esiin **oppilaan vahvuuksia oppijana** ja vahvistaa itsetuntoa ja oppimismotivaatiota
- Kuhunkin oppiaineeseen määritelty **oppiainekohtaisia valmiuksia kuvaavat arvioinnin kohteet**
- Toisen vuosiluokan päätteeksi **ei ole määritelty arvioinnin kriteereitä** todistusarvosanojen antamisen perustaksi sillä niiden merkitys on tässä vaiheessa vähäinen
- Lukuvuositodistuksessa ilmaistaan, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet **oppiaineissa**

Arviointi 6. vuosiluokan päättyessä

- Oppilaalle annetaan **lukuvuositodistuksen lisäksi** myös muuta **ohjaavaa palautetta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla**
- Kuudennen vuosiluokan lopussa palautteessa kiinnitetään huomiota erityisesti **oppimisen taitojen ja työskentelytaitojen edistymiseen**
- Paikallisen arviointityön tueksi **valtakunnalliset arvioinnin kriteerit** oppiaineittain hyvää osaamista kuvaavalle sanalliselle arviolle tai arvosanalle 8
- **Opettajan tulee käyttää kriteerejä** antaessaan oppilaalle sanallisen arvion tai numeroarvosana **kuudennen vuosiluokan** lukuvuositodistukseen.

Päätöarviointi

- Päätöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä **saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet**
- **Ajoittuu** oppiaineesta ja paikallisesta opetussuunnitelmasta riippuen **vuosiluokille 7, 8 tai 9**
- Taide- ja taitoaineissa päätöarvioinnin ajankohta voi vaihdella myös oppilaskohtaisesti valinnoista riippuen
- **Päätöarvosanaa ei muodosteta** suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella
- Päätöarvioinnin yhtenäisyyden ja päätöarvosanojen vertailukelpoisuuden vahvistamiseksi jokaiseen oppiaineeseen on määritelty **päätöarvosanan muodostumista ohjaavat periaatteet sekä päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8.**

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten arviointi

- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (6 + 5 vvt) ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös **arvioidaan osana tätä opetusta.**
- **Ovat eri asia kuin valinnaiset aineet (9 vvt)** ja ohjeistus myös opetussuunnitelman perusteissa erilainen
- **Taide- ja taitoaineiden valinnaisista opinnoista ei tule todistukseen samanlaista arviota kuin valinnaisista aineista**
- Oppilas saa **arvosanan taide- ja taitoaineesta** kaikilla vuosiluokilla, joilla hän sitä opiskelee

Materiaalit valinnaisuutta koskien

- Valinnaisuuteen ja arviointiin liittyvä perusteiden täsmennys on annettu 27.4.2017:
https://www.oph.fi/download/182977_Muutosmaarays_perusopetus_ja_lisaopetus_OPH_866_2017.pdf
- Edu.fi-sivuilla on tukimateriaalia:
https://www.edu.fi/perusopetus/oppilaan_arviointi
- https://www.oph.fi/ajankohtaista/verkkouutiset/101/0/taide-ja_taitoaineissa_annetaan_ensimmaiset_paattoarviointit_uusien_opetussuunnitelman_perusteiden_mukaan_tutustu_tukimateriaaliin

Valinnaisten aineiden arviointi

- Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään **2 vvt:n oppimäärän, arvioidaan numeerisesti**
- Oppimäärältään **alle 2 vvt** käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan **sanallisesti**
- Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä **”hyväksyty”**
- Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäväksi opinnoiksi, sen **suoritus voi korottaa** ko. oppiaineen arvosanaa
- Erotetaan toisistaan **oppiaineisiin liittyvät valinnaiset aineet ja muut valinnaiset aineet**

Valinnaiset aineet päättötodistuksessa

- Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana
- Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään ”hyväksytty”
- Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen kyseisen oppiaineen alle
- Valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon ”Muut valinnaiset aineet” alle

Todistukset

- Lukuvuositodistus:
 - jokaisen lukuvuoden päätteeksi, arviot oppiaineittain
- Välitodistus:
 - opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla, kuitenkin samoin periaattein kuin lukuvuositodistus
 - tulee tarvittaessa antaa 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten
- Erotodistus
 - Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän kouluun
 - Liitteeksi koulun tuntijako ja mahdolliset painotukset
- Päättötodistus
- Erityisessä tutkinnossa suoritetuista opinnoista annettavat todistukset

Lukuvuositodistus

- Tulee antaa oppilaalle lukuvuoden päättyessä
- Samalla päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle vuosiluokalle tai luokalle jättämisestä
- Vuosiluokilla 1-7 lukuvuositodistus voi olla numeerinen tai sanallinen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan
- Sanallisestakin arviosta tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista jokaisessa opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa
- Mikäli käyttäytymisestä annetaan sanallinen arvio, annetaan se aina todistuksen liitteellä

Lukuvuositodistus

- Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan lukuvuositodistuksessa käyttää numeroiden sijasta sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla
- Toiminta-alueittain opiskeltaessa käytetään sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla
- Sanallisesta arviosta on käytävä ilmi, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty
- Yksilöllisen oppimäärän mukaan opiskellun oppiaineen numeroarvosana tai sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*)
- Todistuksen lisätietoja –kohtaan tulee maininta, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan
- Mikäli oppilas on vapautettu jonkin oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta mainita todistuksessa lainkaan

Lukuvuositodistus ei sisällä

- Lukuvuositodistukseen ei merkitä osasuorituksia tai kesken olevia suorituksia
- Osallistunut –merkintä ei kuulu lukuvuositodistukseen
- On saanut opetusta –merkintä ei kuulu lukuvuositodistukseen
- Suoritettu – merkintä ei kuulu lukuvuositodistukseen
- Oppilaan poissaoloja ei merkitä lukuvuositodistukseen
- Tietoja oppilaan saamasta tuesta ei merkitä lukuvuositodistukseen
- Tietoja oppiaineen opiskelusta vapauttamisesta ei merkitä lukuvuositodistukseen

Perusopetuksen päättötodistus

- Yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5-10) ja sanoin (välttävä-erinomainen)
- Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä
- Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota oppilas on viimeksi opiskellut
- Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta toiseen
- Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa voidaan käyttää sanallista arviointia
- Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle ”osallistunut” ja uudesta ”hyväksytty” tai numero riippuen vuosiviikkotuntimäärästä

Perusopetuksen päättötodistus

- Jos oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen.
- Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua.
- Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*).
- Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.
- Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Oppilaan poissaolot ja arviointi

- **Sairaana** oleva oppilas ei välttämättä pysty etenemään opinnoissaan samaan tahtiin kuin koulussa opiskelevat. Sairaus saattaa myös kokonaan estää oppilaan opiskelun sairaalakoulussa tai kotona, joten oppilaalle ei kerry opintosuorituksia. Myös erilaisten näyttöjen antaminen kokeiden yms. avulla voi olla mahdotonta tai vaikeaa.
- Tällöin voidaan pitää kohtuuttomana arvioida oppilasta lukukauden päätteeksi samalla tavoin kuin muita oppilaita. Tilanteeseen voidaan varautua paikallisessa opetussuunnitelmassa tehtävin ratkaisuin.
- Mikäli jossakin tilanteessa on perustellusti syytä epäillä huoltajien tekemän poissaoloilmoituksen totuudenmukaisuutta, on koululla oikeus edellyttää oppilaalta tai hänen huoltajiltaan lääkärintodistuksen esittämistä.

Oppilaan poissaolot ja arviointi

- Jos oppilas ei sairauden vuoksi ole voinut osallistua kouluopetukseen eikä muutoinkaan opiskella tai antaa näyttöjä, voidaan todistuksen avulla annettava arviointipalaute jättää em. säännöksen perusteella antamatta.
- Asiasta tehdään hallintopäätös. Huoltajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan palautetta muulla tavoin kuin todistuksen avulla.
- Joskus sairaus voi tilapäisesti estää tai vaikeuttaa oppilaan osallistumista opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ainoastaan yksittäisessä oppiaineessa, esimerkiksi liikunnassa tai kotitaloudessa.

Oppilaan poissaolot ja arviointi

- Tällöin tarkoituksenmukaisin järjestely on yleensä se, että oppilaan opiskelu kyseisessä aineessa järjestetään edellä mainitun perusopetuslain 18 §:n 3) kohdan nojalla toisin ja hänelle räätälöidään terveydentilaan ja olosuhteisiin sopiva tapa osallistua oppiaineen opetukseen.
- Tällöin myös oppiaineen arvioinnissa voidaan menetellä toisin ja antaa sanallinen arvio tai arvosanan perustuen niihin näyttöihin, joita oppilas on kyennyt antamaan
- Ensisijaisena menettelynä niin lyhytkestoisemmassa kuin pidemmässäkin sairaudessa on aina erilaisin järjestelyin turvata oppilaan mahdollisuus osallistua opetukseen.

Luvattomat poissaolot ja arviointi

- Oppilaan arvioinnin kannalta ongelmallisia ovat tilanteet, joissa oppilaalla on runsaasti luvattomia poissaoloja eikä opettajalla ole näyttöä hänen osaamisestaan.
- Oppilaalle tulee tällaisessakin tilanteessa kuitenkin antaa lukuvuositodistus ja myös opetussuunnitelmassa määritellyt välitodistukset sekä muuta ohjaavaa palautetta. Todistukseen merkitään arvio tai arvosana kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista oppiaineista.

Luvattomat poissaolot ja arviointi

- Luvaton poissaolo sinällään ei aiheuta luokalle jättämistä, mutta jos oppilas ei juurikaan osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle mahdollisesti tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, ei hänelle kerry hyväksytyjä opintosuorituksia suhteessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin. Tällöin hän on varassa saada aineesta hylätyn arvosanan todistukseen.
- Oppilaan kokonaistilanne on hyvä ottaa huomioon varsinkin silloin, kun kyseessä on perusopetuksen päättövaihe.

Päätöarvosanan korottaminen

- Perusopetuksen lainsäädännössä tai valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa ei ole säännöksiä tai määräyksiä arvosanojen korottamisesta.
- Ainoastaan hylätystä vuosiluokan suorituksesta on perusopetusasetuksessa säännös, jonka mukaan oppilaalle tulee antaa mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot.
- Kun oppilas on vielä koulussa, koulu voi järjestää mahdollisuuksia antaa erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttöjä, joiden avulla oppilaat voivat osoittaa parantunutta osaamistaan. Mahdollisuuksia voidaan antaa normaalin opetuksen yhteydessä sekä erillisissä näyttötilaisuuksissa.

Päättöarvosanan korottaminen

- Lisänäyttömenettelyt tulisi kirjata opetussuunnitelmaan, jotta pelisäännöt ovat kaikille selviä ja menettelyt yhdenmukaisia
- On tärkeää, että oppilaita kohdellaan tasavertaisesti esimerkiksi saman kunnan eri kouluissa. Tärkeää on myös, että oppilailla ja huoltajilla on hyvissä ajoin tieto sekä arviointiperusteista että siitä, millä osa-alueilla osaamista olisi parannettava ja miten ja milloin siitä voi antaa näyttöjä
- Jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja ei voi jälkikäteen lisänäyttöjen perusteella muuttaa tai korjata. Mahdollisesta parantuneesta osaamisesta on hankittava uusi, erillinen todistus. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa perusopetuslain (38 §) ja –asetuksen (23 §) mukaisessa erityisessä tutkinnossa tai opiskelemalla perusopetuksen lisäopetuksessa (ns. 10. luokka) tai aikuisten perusopetusta antavassa oppilaitoksessa.

Keskustelun pohjaksi

- Mitkä ovat keskeisimmät evästyksset OPH:lle arvioinnin linjausten täsmentämiseen ja kriteerien laatimiseen?
- Millaista tukea tarvitaan kriteerien ja täsmennettyjen linjausten toimeenpanoon?
- Miten Majakka-kehittämiskouluverkosto voisi olla tukena arvioinnin kehittämisessä ja jalkauttamisessa?

Ajatuksia arvioinnista

- Keskustelukysymykset ovat oheisen QR-koodin takana.
- Vaihtoehtoisesti voit avata sivun seuraavan linkin kautta:

<https://padlet.com/pikr/jyvaskyla>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

